

Begrepp och definitioner

Här har vi sammanställt korta definitioner av begrepp och definitioner som används i olika sammanhang. Det finns även länkar för dig som vill läsa mer om de olika begreppen.

Social hållbarhet – CSR

Social hållbarhet handlar om människorna som berörs av företagets aktiviteter både internt och externt. Det handlar om att långsiktigt skapa förutsättningar för goda och rättvisa arbetsförhållanden både på arbetsplatsen, hos leverantörer och samhället i stort. Ur ett medarbetarperspektiv kan det handla om att främja en hälsosam livsstil och att förbättra arbetsmiljön för de anställda. Det handlar i korthet om det vi gör för att personalen ska trivas på jobbet. Nöjda medarbetare gör ett bättre jobb, är mer motiverade och lever ett hälsosammare liv.

Läs mer: <https://www.csrsweden.se/>

Arbetslivsinriktad rehabilitering

Arbetsgivaren ansvarar för den arbetslivsinriktade rehabiliteringen. Det är åtgärder som ska hjälpa medarbetaren att så långt som möjligt behålla eller få tillbaka sin arbetsförmåga. Försäkringskassan utreder behovet av åtgärder och samordnar insatser från hälso- och sjukvård, arbetsgivaren Arbetsförmedlingen, socialtjänsten och andra aktörer.

Arbetsförmedlingen bedriver verksamhet för arbetslivsinriktad rehabilitering i samarbete med Försäkringskassan. Målet är att fler människor med nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning eller ohälsa ska kunna börja arbeta igen. Målet är att göra det lättare att komma in på arbetsmarknaden genom att ta tillvara och utveckla den arbetssökandes resurser och kompetens.

<https://www.forsakringskassan.se!/ut/p/z0/hYsxDslwDADfwpCxShAbW4X4ACxVF-QQ05oEJ4qd8H0KH2A83Z2d7WRnhk4LKGWGtPH0vr-OBXQ1-8No3Cmzluv1fLuglMxCHY2TZ4sdajDu0Th-X2EMAqpmvBgH1aNKoi7ElaJCGCqu4CmRYv0lftnNDH9LW-K4-wChpVaN/>

Handledare

Som handledare på arbetsplatsen ansvarar du tillsammans med din chef för introduktionen av en ny medarbetare. Ett gott bemötande av en ny person på arbetsplatsen lägger grunden för en bra relation och en bra arbetsinsats. En god relation underlättar arbetet med eventuella anpassningar och uppföljningar på arbetsplatsen. Tydliga rutiner för arbete med handledarskap är avgörande för en bra introduktion och för att ge den nye medarbetaren bästa förutsättningar att komma igång.

<https://www.youtube.com/watch?v=5jYA6XDOgfo&feature=youtu.be>

<https://www.youtube.com/watch?v=tNarHN9dRM&feature=youtu.be>

<https://www.youtube.com/watch?v=nDja2bvLZVQ&feature=youtu.be>

Jämställdhet

Jämställdhet handlar om att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och rättigheter.

Jämställdhet mellan kvinnor och män förutsätter en jämn fördelning av makt och inflytande, samma möjligheter till ekonomiskt oberoende, lika villkor och förutsättningar i fråga om företagande, arbete, arbetsvillkor samt utvecklingsmöjligheter i arbetet, lika tillgång till utbildning och möjligheter till utveckling av personliga ambitioner, intressen och talanger, delat ansvar för hem och barn samt frihet från könsrelaterat våld.

För mer information och verktyg för att arbeta med att öka jämställdhet på din arbetsplats, läs mer: <https://www.jamstall.nu/>

Funktionsnedsättning - Socialstyrelsens definition

En funktionsnedsättning är en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. En funktionsnedsättning kan uppstå till följd av sjukdom eller annat tillstånd eller till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Sådana sjukdomar, tillstånd eller skador kan vara av bestående eller av övergående natur.

Funktionshinder - Socialstyrelsens definition

Ett funktionshinder är en begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. Exempel på begränsningar är svårigheter att klara sig själv i det dagliga livet och bristande delaktighet i arbetslivet, i sociala relationer, i fritids- och kulturaktiviteter, i utbildning och i demokratiska processer. Det handlar framförallt om bristande tillgänglighet i omgivningen, tex en trappa utan rullstolsramp. En människa kan alltså inte ha ett funktionshinder.

Funktionsvariation

Ordet finns inte med i Socialstyrelsens termbank men används ibland av till exempel funkisrörelsen eller media. Begreppet syftar till att belysa att alla fungerar olika och begreppet upplevs av en del som mindre negativt laddat.

Diagnoser

Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning – NPF

Neuropsykiatriska funktionsnedsättning (NPF) har sin grund i hur hjärnan arbetar och fungerar. Vanliga diagnoser är ADHD/ADD, Aspergers syndrom/AST (autismspektrumtillstånd).

Hur märks det? Personer med NPF kan ha svårt att:

- Reglera sin uppmärksamhet.
- Styra sina impulser och anpassa aktivitetsnivå.
- Tolka och kommunicera med sin omgivning.
- Hålla kvar information i minnet.
- Kontrollera motoriken.

Personer med NPF kan ha en fantastisk begåvning att:

- Hyperfokusera
- Se detaljer som andra inte ser
- Tänka utanför ramarna
- Idérikedom, fantasi och kreativitet
- Förändringsbenägenhet
- Problemlösning
- Målmedvetenhet och envishet

Många har svårigheter i större eller mindre grad. När svårigheterna är så stora att de allvarligt påverkar individens utveckling och möjligheter att fungera i samhället blir de en funktionsnedsättning.

Läs mer om NPF: <https://attention.se/>

ADHD/ADD

Kärnsymptomen vid ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder) är svårigheter med uppmärksamhet, impuls kontroll och överaktivitet. Symptomen kan förekomma var för sig eller i kombination med varandra. ADHD är en vanlig funktionsnedsättning, ca fem procent av alla barn har ADHD och problemen finns ofta kvar i vuxna ålder. Ungefär 2,5 % av den vuxna befolkningen uppskattas ha ADHD.

ADD är ADHD utan hyperaktivitet, med tyngdpunkt på uppmärksamhetsproblem.

Läs mer: <https://attention.se/npf/adhd/>

Autistspektrumtillstånd (AST)

Aspergers Syndrom ingår numera i den övergripande diagnosen AST (Autistspektrumtillstånd). Symptomen för AST/Aspergers syndrom – och graden av symptom – varierar från individ till individ.

I rätt miljö kan många av de egenskaper som är vanliga hos personer med diagnosen vara en tillgång. Till exempel stor uthållighet och ovanligt god koncentrationsförmåga.

Läs mer: <https://attention.se/npf/aspergers-syndrom/>

Ersättningar till arbetsgivare

Utbetalas från Försäkringskassan:

Ersättning för sjuklönekostnader.

Skyddet innebär att arbetsgivare kan få ersättning för sjuklönekostnader.

<https://www.forsakringskassan.se/arbetsgivare/ersattningar-och-bidrag/ersattningar-for-hoga-sjuklonekostnader>

Bidrag till arbetshjälpmedel

För att en medarbetare med funktionsnedsättning eller sjukdom ska kunna arbeta, kan arbetshjälpmedel eller anpassning av arbetsplatsen behövas. Du som arbetsgivare kan ansöka om bidrag till arbetshjälpmedel från Försäkringskassan.

<https://www.forsakringskassan.se/arbetsgivare/ersattningar-och-bidrag/bidrag-till-arbetshjalpmedel>

Bidrag för att förebygga och förkorta sjukfrånvaro

Du som arbetsgivare kan få bidrag för att anlita expertstöd för att utreda, planera, initiera, genomföra och följa upp arbetsplatsinriktade åtgärder.

<https://www.forsakringskassan.se/arbetsgivare/ersattningar-och-bidrag/bidrag-for-att-forebygga-och-forkorta-sjukfranvaro>

Särskilt högriskskydd

Du som arbetsgivare kan få ersättning för dina sjuklönekostnader om medarbetaren riskerar att ha långa sjukperioder eller riskerar att vara sjuk ofta.

<https://www.forsakringskassan.se/arbetsgivare/ersattningar-och-bidrag/sjuk-ofta-eller-lange-sarskilt-hogriskskydd>

Utbetalas från Arbetsförmedlingen:

Anställningsstöd

Har du anställt någon som stod längre från Arbetsförmedlingen? Då kan du få ersättning i form av anställningsstöd. Syftet är att få fler arbetsgivare att vilja anställa människor som står långt från arbetsmarknaden.

<https://arbetsformedlingen.se/for-arbetsgivare/anstall-med-stod/vad-innebar-det-att-anstalla-nagon-som-ar-langt-fran-arbetsmarknaden>

Bidrag till hjälpmedel på arbetsplatsen

Om du har en medarbetare som har en funktionsnedsättning och behöver hjälp för att kunna utföra sitt arbete kan du få bidrag till hjälpmedel. Det kan tex vara att köpa eller hyra ett individuellt arbetshjälpmedel, eller att anpassa ett arbetsredskap.

<https://arbetsformedlingen.se/for-arbetsgivare/fa-stod-pa-arbetsplatsen/bidrag-till-hjalpmedel-pa-arbetsplatsen>

Bidrag för personligt biträde

Om du har en medarbetare som behöver återkommande stöd för att klara sitt arbete kan du få bidrag för personligt biträde. Bidraget är till för att kompensera dig som arbetsgivare när en annan medarbetare behöver gå ifrån sitt arbete för att hjälpa personen.

<https://arbetsformedlingen.se/for-arbetsgivare/fa-stod-pa-arbetsplatsen/bidrag-for-personligt-bitrade>

Bidrag till litteratur och tolk för personer med syn- eller hörselnedsättning

Om du har en anställd med funktionsnedsättning som behöver teckenspråkstolkning, skrivtolkning, tecken som stödtolkning eller dövblindhetstolkning i samband med en utbildning i företaget. Du kan också få bidrag om du har en anställd med synnedsättning gällande inläsning på ljudmedier i samband med en utbildning.

<https://arbetsformedlingen.se/for-arbetsgivare/fa-stod-pa-arbetsplatsen/bidrag-till-litteratur-och-tolk-for-personer-med-syn--eller-horselnedsattning>Sjukpenninggrundande inkomst – SGI

Offentliga ersättningar till individer

Sjukpenninggrundande inkomst – SGI

Sjukpenninggrundande inkomst är ett belopp som räknad fram av Försäkringskassan och som ligger till grund för hur mycket pengar en individ kan få vid sjukdom eller föräldraledighet. Individer som inte har en SGI kan bli utan ersättning eller få mindre pengar.

Sjukpenning

Sjukpenning utgår från Försäkringskassan till individer inte kan söka arbete eller ta ett arbete på grund av sjukdom. Utbetalning av ersättning förutsätter att individen har en upparbetad SGI.

Aktivitetsersättning

Aktivitetsersättning på grund av nedsatt arbetsförmåga erbjuds unga mellan 19–29 år som har en sjukdom eller en funktionsnedsättning som gör att de inte kan arbeta under minst ett år. Under tiden med aktivitetsersättning får personen stöd och hjälp med att komma tillbaka till arbetslivet.

Sjukersättning

Sjukersättning är en ersättning som personer mellan 19 och 64 år kan få om de har en sjukdom eller funktionsnedsättning som gör att de aldrig kommer att kunna arbeta, varken nu eller i framtiden. (Kallades tidigare för sjukpension)

Rehabiliteringspenning

Rehabiliteringspenning/förebyggande sjukpenning utgår från Försäkringskassan och ges till individer som behöver avstå från att arbeta på grund av en medicinsk behandling eller rehabilitering. Behandlingen eller rehabiliteringen ska syfta till att förebygga eller förkorta sjukdom.

Aktivitetsstöd

Aktivitetsstöd utgår från Försäkringskassan och ges till individer som är arbetsökande och deltar i ett av Arbetsförmedlingens program. Det är Arbetsförmedlingen som erbjuder plats i ett program, men det är hos Försäkringskassan som ersättning betalas ut för deltagande i programmet

Ekonomiskt bistånd – försörjningsstöd

Ekonomiskt bistånd är ett stöd som söks från kommunen om personen har problem att försörja sig själv och sin familj. Ekonomiskt bistånd består av försörjningsstöd och bistånd till livsföringen i övrigt.

Enligt socialtjänstlagen ska personen stå till arbetsmarknadens förfogande för att ha rätt till försörjningsstöd.

Etableringsersättning

Etableringsersättning är den ersättning som utbetalas i Sverige till vissa nyanlända invandrare för att dessa inte ska vara hänvisade till försörjningsstöd under tiden de deltar i Etableringsprogrammet.

Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetsmarknadsåtgärder innebär olika arbetsmarknadspolitiska insatser som staten erbjuder för att skapa arbeten och andra sysselsättningar. I Sverige finns ett stort antal arbetsmarknadspolitiska program, exempelvis praktik, arbetsmarknadsutbildningar och anställningsstöd. Exempel på åtgärder varierar över tiden och namnges vid förändringar i innehållet.

I Sverige beslutas arbetsmarknadsåtgärder av regeringen, och administreras av Arbetsförmedlingen.